

Geleerde lessen – hoofdboodschappen uit de evaluatie QRiH

29 maart 2019

De uitgangspunten van QRiH

QRiH (Quality and Relevance in the Humanities) is ontwikkeld in de periode 2013-2017 om de kwaliteit en relevantie van onderzoekseenheden in de geesteswetenschappen systematisch te beschrijven en te beoordelen. QRiH is een uitwerking van het SEP, met een enigszins afwijkend format en een bijbehorende handleiding. De kern van QRiH is dat de hele zelfevaluatie is opgezet als een narratief, en niet alleen -zoals in het SEP- de evaluatie van 'societal impact'. Bij QRiH worden in het narratief de verschillende aspecten van kwaliteit en relevantie in onderlinge samenhang behandeld, met als uitgangspunt de missie en ambities van de onderzoekseenheid. Voor de onderbouwing van het narratief presenteert QRiH een set van robuuste kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren waaruit kan worden gekozen door de onderzoekseenheid. De indicatoren zijn onderscheiden naar geautoriseerd (aangedragen door de domeinpanels en geautoriseerd door het Landelijk Autorisatiepanel voor de geesteswetenschappen) en beredeneerd (te omschrijven en te beargumenteren door de opstellers van de zelfevaluatie).

Geleerde lessen uit de evaluatie

In en rond 2018 werden veel geesteswetenschappelijke onderzoekseenheden geëvalueerd. In de periode zomer 2018-voorjaar 2019 is daarom - door middel van een vragenlijst en aanvullende interviews - het gebruik van QRiH geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie worden de volgende lessen getrokken, welke de basis zijn voor de verdere ontwikkeling van QRiH:

- Er is veel waardering voor het initiatief om een evaluatie-instrument te ontwikkelen gericht op geesteswetenschappelijk onderzoek.
- Het blijkt goed te werken om een narratief als uitgangspunt te nemen voor een zelfevaluatie. Het narratief is zeer behulpzaam bij het vinden van de identiteit van de onderzoekseenheid. Doordat de keuze van de indicatoren onlosmakelijk verbonden dienen te zijn met de missie en ambitie van de onderzoekseenheid kan hieraan ook beter richting gegeven worden. Zoals QRiH beoogt, wordt in veel zelfevaluaties aangegeven waarom er voor bepaalde indicatoren gekozen is.
- De meningen over het onderscheid naar geautoriseerde en beredeneerde indicatoren lopen uiteen. In verschillende zelfevaluaties komt dit onderscheid terug, maar ook verschillende mensen geven aan het onderscheid niet duidelijk te vinden en het niet gebruikt te hebben. Er zijn suggesties dit onderscheid te schrappen, maar ook reacties dat er behoefte is aan geautoriseerde maatschappelijke indicatoren.
- De inhoud van de lijsten wordt als problematisch ervaren. De lijst met tijdschriften en uitgeverijen is ingevoerd om iets te kunnen zeggen over de kwaliteit van publicaties. Er is echter veel discussie over de inhoud van de lijsten. Het is de vraag *of* en *hoe* lijsten ontwikkeld kunnen worden die erkend worden als kwalitatief robuuste representaties voor het gehele veld.
- Het format speelde een positieve rol bij de landelijke evaluaties. Hierdoor werd discussie over het te volgen format voorkomen en zo werden de zelfstudies beter vergelijkbaar.
- Er zijn verschillende suggesties gedaan voor verbetering van het format die overgenomen c.q. overwogen moeten worden.
- Onduidelijk was voor sommigen dat het format bedoeld is als handreiking en geen verplichting om alles letterlijk op te volgen (zoals het aantal woorden per paragraaf). Dit moet duidelijker gemaakt worden.
- De indeling van QRiH in domeinen werkt verwarrend. Door de prominente plaats van de domeinen in de presentatie van het instrument lijkt het alsof QRiH alleen geschikt is voor onderzoekseenheden die passen binnen een domein. QRiH is echter ook een geschikt evaluatie-instrument voor onderzoekseenheden die niet binnen één domein passen, maar dat is momenteel niet duidelijk genoeg.
- Er is veel behoefte aan voorbeelden van zelfevaluaties waarin gebruik gemaakt is van QRiH.
- Voor (internationale) visitatiecommissies is het veelal onduidelijk wat QRiH is. Een document over QRiH specifiek bedoeld voor evaluatiecommissies kan een uitkomst bieden.